

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДІАГНОСТИКА В НАУКОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕННЯХ»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Код і найменування спеціальності	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Економіка»
Курс, семестр	Курс 2, семестр 3
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4 Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
ННІ кафедра	ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та публічного управління
Контактні дані розробника(ів)	Макаренко Петро д.е.н., професор Контакти: ауд. 420 (навчальний корпус №4) Petro.Makarenko@pdau.edu.ua Сторінка викладача https://www.pdau.edu.ua/people/makarenko-petro-mykolayovych

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Методологія та інструменти наукових досліджень в економіці, Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності
Компетентності	<p><i>загальні:</i></p> <p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК05. Здатність розв’язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p><i>спеціальні:</i></p> <p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.</p> <p>СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.</p> <p>СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати</p>

	<p>проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p>СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>СК08. Здатність виявляти, аналізувати і вирішувати проблеми стратегічного розвитку підприємств аграрної сфери в контексті сталого розвитку територій в умовах мінливого зовнішнього середовища.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p>
<p>РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)</p>	
<p>Вивчення дисципліни надає відповідний внесок до соціальних навичок :здатність логічно та системно мислити, презентувати власні креативні ідеї, розвивати лідерські якості, здійснювати самодіагностику, приймати стратегічні рішення . управляти стресостійкістю, долати конфліктні ситуації, керувати командою, самонавчатись, саморозвиватись та оволодівати комунікативною майстерністю.</p>	
<p>МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p>	
<p>Сформувати у здобувачів вищої освіти сучасне економічне мислення і систему спеціальних знань щодо використання методичного апарату та інструментарію діагностики в економічних дослідженнях різних аспектів стану і господарської діяльності організаційно-правових структур та їх об'єднань, які функціонують в ринковому середовищі.</p>	
<p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p>	
<p>Тема 1. Теоретичні засади та вихідна інформація економічної діагностики. Тема 2. Технічні прийоми економічної діагностики. Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства. Тема 4. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів. Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності підприємства. Тема 6. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства. Тема 7. Діагностика майна та оцінювання вартості підприємства. Тема 8. Діагностика фінансових результатів підприємства.</p>	
<p>МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ</p>	
<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні методи: лекція; розповідь пояснення; бесіда. - наочні методи: ілюстрування; демонстрування. - практичні методи: вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою. 	

конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

- методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду.

3. Інноваційні та інтелектуальні методи навчання:

- інтерактивні методи: дискусії, виступи, проектування професійних ситуацій.
- комп'ютерні та мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь.
- методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань, самостійна робота.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

– *щодо термінів виконання та перекладання:* усі завдання, передбачені робочою програмою вивчення навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на 25 % нижче за одержаний бал. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття й отримує 0 балів.

– *щодо академічної доброчесності:* здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерел інформації. Під час роботи над завданням не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати використане джерело. Всі локальні нормативно-правові документи щодо академічної доброчесності наведені на сторінці *Академічна доброчесність* <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

– *щодо відвідування занять:* Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача в АСУ ПДАУ.

– *щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти:* на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання

можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

– *щодо оскарження результатів оцінювання*: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач вищої освіти має правом звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставою для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та /або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання.

Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Організація і порядок оскарження результатів оцінювання навчання здобувачів вищої освіти ПДАУ регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Економічна діагностика та консалтин. Практикум. Електронний ресурс. Навч. посібник для здобувачів ступеня магістра за освітньою програмою «Економічна аналітика» спеціальності 051 Економіка. КПІ імені Ігоря Сікорського: уклад. Н.В. Рощина, О.А Шевчук, М.М., Дученко. Київ: КПІ імені Ігоря Сікорського. 2024. 192 с.
2. Економічна діагностика: підручник [В.Л. Дикань, Т.В. Токмакова, М.В. Корінь, В.О. Овчиннікова, М.В. Корінь, А.В. Толетова]. Харків: УкрДУЗТ. 2022. 285 с.
3. Атюшкіна В.В., Бурко Я.В., Галгаш Р.А. Економічна діагностика : навч. посібник. К.: Аграр Медіа Груп, 2018. 234 с.
4. Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Економічна діагностика: навч. посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій. 2021. 164 с.
5. Кривовязюк І.В. Економічна діагностика 2-ге вид.: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 450 с.
6. Базецька Г.І. Економічна діагностика та аналітика у бізнес-консультуванні: конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-консалтинг», Харків: Нац. юрид. Ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 95 с.
7. Стеценко С.П., Сорокіна Л.В., Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз та економічна діагностика: навч. посіб. Галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» Київ. Нац.уп-і буд-ва і архітектури Київ: КНУБА, 2019. 159 с.

Допоміжні

8. Синиця Т.В., Осьмірко І.В. Економічна діагностика: навчально-методичний посібник Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2017. 184 с.
9. Кривовязюк І.В. економічна діагностика 2 - ге вид. [текст]: навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
10. Веретешкова Г.Б., Омелаєнко Н.М. Методи діагностики та прогнозування розвитку підприємства: Навчальний посібник. Електронний ресурс. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017, 190 с.
11. Фролова Л.В., Нікитенко О.О., Єрмак С.О., Івкова Л.В. Економічна діагностика підприємств: методичний та практичний інструментарій: навч. посіб. Донецьк. ДонНУЕТ. 2017. 158 с.

12. Kovalenko O, Yashchenko I, (2021) Діагностика стану фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств. Accounting & Finance. Oblik i Finansi, 2021, Issue 91, p. 52-60
13. Єрмак С.О. Економічна діагностика. Конспект лекцій [Текст]: для студ. Ступеня магістр. Міністерство освіти і науки України . Донец. Нац. Ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2016. 81 с.
14. Сарай Н.І. Економічна діагностика: навч. посіб. Тернопіль: Крок. 2015. 165 с.
15. Швиденко Г.О., Дмитренко А.Г. Бізнес-діагностика: Практикум. К.: КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2015. 160 с.
16. Яцкевич І.В., Бондаренко М.О., Економічна діагностика: навч. посіб. Одеса. 2015. 291 с.
- Інформаційні ресурси мережі інтернет*
1. Курс Економічна діагностика. URL: <https://moodle.pdau.edu.ua/course/view.php?id=10154>
2. Prometheus – Найбільша платформа онлайн-курсів в Україні. URL: <http://prometheus.org.ua/>
3. Безкоштовні курси від Coursera. URL: <http://osvita.ua/vnz/72789/>
4. Всі документи бази даних "Законодавство України". URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
6. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
7. Урядовий Кур'єр - газета центральних органів влади України онлайн. URL: <http://www.ukurier.gov.ua>

**Реквізити
затвердження**

Схвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління,
протокол від 19 січня 2026 року № 14

Додаток до силабусу
СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	практичні заняття		самостійна робота		
	виконання вправ	опитування	розв'язування задач	розв'язування тестів	
Тема 1. Теоретичні засади та вихідна інформація економічної діагностики	6	3	-	-	9
Тема 2. Технічні прийоми економічної діагностики	6	3	2	-	11
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства	6	3	2	-	11
Тема 4. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів	6	3	2	-	11
Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності підприємства	6	3	2	-	11
Тема 6. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства	6	3	2	-	11
Тема 7. Діагностика майна та оцінювання вартості підприємства	6	3	2	-	11
Тема 8. Діагностика фінансових результатів підприємства	6	3	2	-	11
Тестування				14	14
Разом	48	24	14	14	100

Поточний контроль роботи студентів здійснюється протягом семестру шляхом опитування виконаних аудиторних практичних завдань, перевірки виконаних завдань самостійної роботи та розв'язування тестів;

Формою семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планами є залік.

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
6 балів	здобувач вищої освіти phd в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання;
5 балів	здобувач вищої освіти phd в повній мірі володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, але здобувач вищої освіти демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;
4 балів	здобувач вищої освіти phd достатньо володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при

	цьому окремі несуттєві неточності та помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;
3 бали	здобувач вищої освіти phd в цілому володіє <u>навчальним викладає</u> його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;
2 бали	здобувач вищої освіти phd не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;
1 бали	здобувач вищої освіти phd частково володіє матеріалом, але не в змозі викласти зміст основних показників і висновків, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання, частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;
0 балів	здобувач вищої освіти phd не володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст основних показників, не вирішив запропонованих завдань, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	відповіді правильні, обґрунтовані, здобувач вищої освіти добре володіє матеріалом, який розглядається, відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання та повністю відображає визначені результати навчання;
2	здобувач вищої освіти phd в цілому орієнтується у проблемі, яка розглядається, відповіді містять певні помилки та неточності та частково відображають визначені результати навчання;
1	здобувач вищої освіти phd в цілому орієнтується у проблемі, яка розглядається, але відповіді поверхові та містять багато помилок або неточностей;
0	здобувач вищої освіти phd не готовий до відповіді або відповіді невірні та не відображають визначені результати навчання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти phd виконав вірно 80 % і більше заявлених завдань самостійної роботи. Показав всебічні, систематичні. Глибокі знання матеріалу теми, до якої відноситься дане завдання. Задачі вирішені без помилок, послідовно, описана кожна дія та зроблено загальний висновок. Що свідчить про набуті знання та навички освоєння теоретичного та практичного матеріалу в аудиторії, що дає можливість зробити висновки про належний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
1	здобувач вищої освіти phd виконав вірно 50 - 79 % усіх заявлених завдань самостійної роботи. При рішенні задач зроблено помилки в математичних розрахунках. Задачі вирішені без помилок, що свідчить про задовільний рівень набутих знань й навички набуті в ході освоєння дисципліни, що дає можливість зробити висновки про задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання

0	здобувач вищої освіти phd не володіє матеріалом і не виконав до 50 % завдань, що свідчить про відсутність теоретичної та практичної підготовки матеріалу курсу, виявлено суттєві труднощі та здійснено принципові помилки при рішенні задач, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
---	--

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Тест складається із 70 завдань. Відповідно до кількості правильних відповідей на заданий тест нараховуються бали:

Шкала переведення правильних відповідей у бали:

Кількість правильних відповідей	Оцінка, балів
0 – 4	0
5 – 9	1
10 – 14	2
15 – 19	3
20 – 24	4
25 – 29	5
30 – 34	6
35 – 39	7
40 – 44	8
45 – 49	9
50 – 54	10
55 – 59	11
60 – 64	12
65 – 69	13
70	14